

LAUSUNTO

Helsinki 7.11.2025

Sosiaali- ja terveystieteiden valiokunta

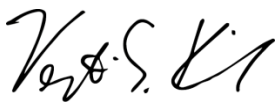
Viite: Sosiaali- ja terveystieteiden valiokunta maanantai 10.11.2025 klo 12.45/ HE 109/2025 vp /
Asiantuntijapyyntö

Asia: HE 109/2025 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kuntoutuksella työtoiminnasta
annetun lain muuttamisesta

*SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry on valtakunnallisten sosiaali- ja terveysjärjestöjen
kattojärjestö. SOSTE on sosiaali- ja terveyspoliittinen vaikuttaja ja asiantuntijajärjestö, joka
rakentaa sosiaalisen hyvinvoinnin ja terveyden edellytyksiä yhteistyössä jäsenyhteisöjensä
kanssa. SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry:n varsinaisina jäseninä on lähes 250 valtakunnallista
sosiaali- ja terveysalan järjestöä ja yhteistyöjäsenenä yli 70 muuta sosiaali- ja terveysalan
toimijaa.*

Lisätietoja: erityisasiantuntija Päivi Kiiskinen, paivi.kiiskinen@soste.fi, puh. 0400 516018

SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry

Vertti Kiukas
pääsihteeri

SOSTE

SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry
SOSTE Finlands social och hälsa rf
SOSTE Finnish Federation for Social Affairs and Health

www.soste.fi

SOSTEn lausunto:

SOSTE kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksestä kuntouttavasta työtoiminnasta annetun lain muuttamisesta. Esityksen tarkoituksena on keventää kuntouttavaan työtoimintaan liittyviä hallinnollisia velvoitteita. Lähtökohtaisesti tavoite hallinnollisen taakan keventämisestä on kannatettava. SOSTE ei kuitenkaan näe tarkoituksenmukaisena, että yksittäistä lakia lähdetään muuttamaan samaan aikaan, kun sosiaalihuollon työllistymistä edistäviä sosiaalipalveluita ollaan uudistamassa kokonaisuutena. Tästä syystä **SOSTE ei kannata esitystä lain muuttamisesta.**

Muutoksen ajankohta ei ole tarkoituksenmukainen

Hallitusohjelman mukaan hallitus uudistaa kuntouttavan työtoiminnan ja päihdekuntoutustyön työllistymistä edistäväksi. Hallitus linjasi myös keväällä 2025, että sosiaalihuollon työllistymistä edistäviä sosiaalipalveluja uudistetaan kokonaisuutena ja osana kehittämistyötä resursseja siirretään kuntiin. Tätä työtä varten on asetettu alatyöryhmä sosiaalihuollon palvelu-uudistusta valmistelevaan työryhmään. SOSTE on mukana uudistustyössä. Uudistustyö on aloitettu ja tavoitteena on saada mahdolliset lakimuutokset eduskuntaan syksyllä 2026. Uudistuksen on tarkoitus astua voimaan vuonna 2027.

Työryhmän alustavien linjausten mukaisesti kuntouttavaa työtoimintaa koskeva laki nykyisessä muodossaan kumotaan ja sen tilalle kehitetään sosiaalihuollon ja työvoimaviranomaisen palveluita. Kuten hallituksen esityksen muissa toteuttamisvaihtoehdoissa todetaan, uudistustyön valmistelun yhteydessä voidaan tarkastella myös kattavammin palveluihin ohjautumisen mekanismeja.

Esityksen kokonaistaloudellisia vaikutuksia on vaikea arvioida

Esityksen vaikutusarvioita on lausuntokierroksen perusteella täydennetty, mutta kokonaistaloudelliset vaikutukset jäävät yhä epäselviksi.

Esityksen yhtenä tavoitteena on luoda säästöjä. Esityksen mukaan aktivointisuunnitelmien määrän vähenemisen ja monialaisten työllistymissuunnitelmien määrän lisääntymisen vaikutuksen arvioidaan vähentävän hyvinvointialueiden rahoituksen tarvetta yhteensä 1,6 miljoonaa euroa. Esityksessä huomautetaan, että tähän arvioon liittyy merkittävää epävarmuutta. Esityksen vaikutuksia muuhun sosiaali- ja terveystalouden palvelujen käyttöön ei ole voitu arvioida, eikä myöskään vaikutuksia Kelan etuuksien käyttöön.

Kelan hallinnollinen työ voi lisääntyä monialaisen palvelutarvearvioinnin ja työllistymissuunnitelmien määrän lisääntymisen myötä. Esityksessä todetaan, että yhdessä yleistukiesityksen kanssa tällä esityksellä on vaikutusta myös Kelan resursseihin sekä Kelan, työvoimaviranomaisten ja hyvinvointialueiden henkilöstön koulutuksen tarpeeseen.

Esityksen riskit työttömien palveluihin pääsemiseen on tunnistettava

Oikein toteutuessaan lakimuutos olisi mahdollisuus keventää byrokratiaa ja nopeuttaa prosessia kuntouttavaan työtoimintaan pääsemiseksi. Työttömyysetuutta saavien työnhakijoiden kohdalla esitys lisää työvoimaviranomaisten vastuuta palveluntarpeen arvioinnissa ja ohjaamisessa TYM-palveluiden piiriin. Mikäli työttömän työnhakijan palvelutarvetta ei tunnisteta, on suuri riski, että palvelun ulkopuolelle jää henkilöitä, jotka hyötyisivät kuntouttavasta työtoiminnasta.

Esitys siirtää vastuuta yksittäisille työvoimaviranomaisille ja palvelutarpeen arvioinnin onnistumiseen. SOSTE on esittänyt, että palvelutarpeen selvittämiseksi työnhakija tulee ohjata työkyvyn tutkimuksiin ja arviointeihin sekä muihin asiantuntija-arviointeihin heti tarpeen ilmetessä tai viimeistään kolmen kuukauden kuluttua työttömyyden alkamisesta.

Esityksen johdosta hyvinvointialueiden rahoitusta vähennetään 1,6 miljoonalla eurolla. [Sosiaalibarometri 2025](#) vastaajat toivat esiin, että hyvinvointialueiden säästötoimet ovat jo nyt johtaneet monin paikoin riittämättömiin palveluihin ja jopa lakisääteisten palvelujen vähentämiseen. Varsinkin työttömien tuen tarpeisiin palvelujen arvioitiin vastaavan aiempaa heikommin. SOSTE huomauttaa, että pelkkä viranomaisen byrokratian purkaminen ei vaikuta positiivisesti työttömiin, mikäli palveluita ei ole tosiasiallisesti saatavilla.